

## Sivistystoimen ensimmäinen osavuosikatsaus 1.1.- 30.4.2015

### Sivistystoimen toimiala yhteensä

| 1 000 €       | TP 2014  | Käyttö-<br>suunnitelma<br>2015 | Kumulatiivinen<br>tot. 30.4. | Tot.<br>2014 % | Ennuste<br>2015 |
|---------------|----------|--------------------------------|------------------------------|----------------|-----------------|
| Tulot         | 41 237   | 42 733                         | 13 741                       | 32,2 %         | 42 068          |
| Menot         | -427 227 | -439 263                       | -136 516                     | 31,1 %         | -439 071        |
| Toimintakatte | -385 990 | -396 530                       | -122 775                     | 31,0 %         | -397 003        |

### Toimialan talousarvion toteutuminen ja ennusten mukaiset poikkeamat

Vuoden ensimmäisen kolmanneksen raportointiajankohdan mukaan toimialan talousarvion ennustetaan toteutuvan pääosin menojen osalta. Suurimmat menoalitukset tulevat olemaan varhaiskasvatuksen tulosalueella 1,6 milj. euroa ja ylitykset ammattiopisto Variassa 1,1 milj. euroa. Ateria- ja puhtauspalveluiden hinnan alennuksen arvioidaan alentavan kustannuksia kaikkiaan 1,4 milj. euroa toimialalla. Tulojen ennustetaan jäävän noin 0,65 milj. euroa alle suunnitellun. Tulojen alitus johtuu pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen vähentymisestä. Kokonaistuloennustetta parantaa liikunta- sekä nuorisopalvelujen hankkeisiin saadut päätösten mukaiset avustukset. Niitä vastaavat menot sisältyvät menoennusteeseen. Kunkin tulosalueen kohdalla on esitetty tarkemmat talousarvion poikkeamat, koko vuoden ennuste sekä toiminnan kehittyminen ja keskeiset muutokset.

### Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

**Yhteiset palvelujen** talousarvion ennustetaan toteutuvan suunnitellusti. Vuoden ensimmäisen kolmanneksen toteutuneet menot ovat hieman yli 40 % talousarviosta johtuen koko toimialan varhemaksun kirjauksesta.

Talous- ja hallinnon tulosalueen koordinoima Tablet-hanke saatiin päätökseen. Tammi-maaliskuun aikana 1600 opettajaa ja kasvattajaa sain koulutuksen tabletin käyttöön. Kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin valmistui kattava ja laadukas langaton verkko.

Tulosalueelta siirrettiin tilojen vapaa-ajan käytön hallinnointi liikuntapalveluihin.

**Suomenkielisen perusopetuksen** tulosalueen talousarvio näyttää toteutuvan suunnitellusti.

Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat otetaan kaikissa kunnissa käyttöön 1.8.2016. Perusopetuksen keskeinen kehittämistyö lukuvuosina 2014–2015 ja 2015–2016 on kaupunki- ja koulutasoisen opetussuunnitelman laadinta. Uuden opetussuunnitelman yleisten osioiden työstämistä jatkettiin sekä koulujen että kunnan tasolla. Koulut ovat osallistaneet huoltajia ja oppilaita opetussuunnitelman tekemiseen muun muassa Wilma -kyselyiden, vanhempainiltojen, kodin ja koulun yhteistyöpäivien ja oppilaskunnan

hallitusten kautta. Oppiainekohtainen työ käynnistyy elokuussa 2015 ja oppiaineryhmien jäsenet on valittu jo kevään 2014 aikana.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain myötä lisätyt kaksi koulupsykologia aloittivat työnsä tammikuun alussa. Kaikkien koulujen yhteisölliset hyvinvointiryhmät (ent. oppilashuoltoryhmät) navigoitiin aluepäälliköiden johdolla. Kaikille vuosiluokkien 1-6 opettajille järjestettiin yhteinen verkkokoulutus hyvinvoinnista yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuksen tukena aloitti aiempien kuuden verkkopedagogin lisäksi 11 uutta verkkopedagogia OKM:n rahoituksella. Verkkopedagogit ovat kouluttaneet henkilöstöä sekä tukeneet uusien tablet-laitteiden pedagogista käyttöä kouluilla.

Perusopetuksen toimenpideohjelman koskeva kysely teetettiin oppilaille, huoltajille, johtoryhmille sekä oppilashuoltoryhmille kolmatta kertaa. Kyselyyn vastasi 2965 huoltajaa ja 1083 oppilasta sekä 28 oppilashuoltoryhmää ja 34 johtoryhmää. Toimenpideohjelman koskeva kysely opettajille laadittiin yhteistyössä ammattijärjestön kanssa ja toteutettiin nyt ensimmäistä kertaa. Opettajakyselyyn vastasi 376 perusopetuksen opettajaa. Perusopetuksessa perustettiin kyselyiden nojalla työryhmä pohtimaan tuen rakenteiden järjestelyitä jatkossa.

Romanihankkeessa tuotettiin romaninuorten ammattihaaveista kertova lyhytelokuva "Polkuja tulevaisuuteen", joka esitettiin Vernissassa 12.2. pidetyssä kutsuvierastilaisuudessa sekä romanien kansallispäivän juhlassa Kilterin koululla 8.4. Lisäksi elokuvan dvd -kopiot on toimitettu kaikkiin yläkouluihin.

Koulun kerhotoimintaa on lisätty ja monipuolistettu. Keväällä 2015 Vantaan kouluissa toimii noin 350 kerhoa. Toimintaan on haettu jatkorahoitusta Opetushallituksesta kevään aikana.

Huhtikuun 2015 tilaston mukaan aamu- ja iltapäivätoimintaan haki 1964 lasta. Näistä 1. vuosiluokan oppilaita on 1525, 2. vuosiluokan oppilaita 406 ja tätä vanhempia oppilaita 33. Toimintaan hakeneiden lukumäärä tulee kasvamaan kevään aikana.

**Lukiokoulutuksessa** on valmistauduttu sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin ja opetussuunnitelmauudistuksen valmisteluprojekti on edennyt suunnitelman mukaan. Projektiin rekrytoitiin osa-aikainen projektisuunnittelija vuoden alussa. **Kaupunki antaa Opetushallitukselle lausunnon huhtikuussa valmistuneesta nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta.**

Opetushallitus myönsi 100 000 euron valtionavustuksen syksyllä 2014 Vantaan lukioiden yhteiseen Digiluokka – uudistuva oppimistila hankkeeseen. Kaksi ja puoli vuotta kestävä hankkeen tavoitteena on kehittää innovatiivisia oppimistiloja, joiden fyysisessä, kognitiivisessa ja organisatorisessa ergonomiassa on huomioitu oppimateriaalien sähköistyminen. Hanke on käynnistynyt, ja sitä koordinoi sähköiset ylioppilaskokeet -projektissa työskentelevä projektisuunnittelija.

Vuoden 2014 lopussa päättyneessä vuoden kestäneessä *Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa* -ESR-hankkeessa laadittiin kehittämissuunnitelma Vantaan lukioiden työelämälähtöisyyden ja yhteistyön kehittämiseksi.

Kehittämissuunnitelman toteuttamiseksi haettiin Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) rahoitusta vuosille 2015–2017, mutta rahoitusta ei saatu. Kehittämistyötä tehdään lukioissa kehittämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti ilman erillistä rahoitusta.

Tämänhetkisen arvion mukaan talousarvio toteutuu suunnitelman mukaisesti.

### **Yhteisiä asioita toisen asteen koulutuksessa**

Toisen asteen oppilaitoksiin on lisätty opiskeluhoultoresurssia rekrytoimalla maaliskuun alusta alkaen kolme uutta opiskeluhoollon psykologia. Psykologiresurssi ulottuu nyt myös Vantaalla sijaitseviin yksityisiin toisen asteen oppilaitoksiin.

### **Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyö**

Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyön puitteissa on toteutettu pääkaupunkiseudun koulutustarpeiden ennakointimallia toimintasuunnitelman mukaisesti. Ennakointikamariyhteistyö Helsingin seudun kauppakamarin ja Uudenmaan liiton kanssa jatkuu. Vuonna 2014 käynnistetty laaja määrällisen ennakoinnin kartoitustyö tulevaisuuden työvoima- ja koulutustarpeista valmistui huhtikuussa 2015. Tulokset raportoidaan laajemmin kesällä 2015. Vantaa on mukana myös Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa, jossa selvitetään tähänastisia koulutustakuuseen liittyviä toimia ammatillisen koulutuksen osalta Uudellamaalla ja luodaan toimijoiden tarpeisiin sopeutuva malli, jonka avulla koulutustakuun toteutusta Uudellamaalla parannetaan. Hanke on kaksivuotinen (2015–2016).

**Ammattiopisto Varian** oppilaitosmuotoisen koulutuksen opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan tänä vuonna niin, että opiskelijakeskiarvoksi tulee 2920. Tässä on lisäystä talousarvioon verrattuna 60 opiskelijaa. Oppisopimuskoulutukseen on myönnetty valtionosuutta 935 opiskelijalle, joka ylittää talousarvion varauksen 185 opiskelijalla. Valtionosuus ei sisällä Varian tuottoihin, vaan se on kaupungin rahoitustuotoissa. Lisäykseen sisältyy nuorten aikuisten osaamisohjelman ja aikuisten osaamisperustan vahvistamisohjelman opiskelijapaikkoja 83. Oppilaitosmuotoisen koulutuksen lisämääräraha on 601.304 € ja oppisopimuskoulutuksen lisämääräraha on 474.602 €. Menojen ylitys yhteensä 1.075.905 €. Oppilaitosmuotoisen koulutuksen myyntituottojen ennakoidaan ylittyvän 150.000 €. Esitettyjen muutosten vaikutus nettopuitteeseen on 925.905 €, josta tullaan esittämään vuoden 2015 talousarvion sitovan nettopuitteen korottamista.

Aloituspaikkoja lisättiin sekä tammikuun että elokuun aloituksiin järjestämisluvanmukaisten opiskelijamäärien saavuttamiseksi. Läpäisyn parantamiseksi on suunniteltu opiskelijoiden ja henkilöstön osallisuutta lisääviä toimintamalleja sekä opiskelijoiden ohjaukseen ja tukeen liittyvää henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Elokuussa 2015 voimaan tulevaa tutkintorakenneuudistusta varten on päivitetty opetussuunnitelmia, näyttötutkintojen järjestämislupia ja toteutussuunnitelmia. Myös muuttuvan valmistavan koulutuksen toteutus on

suunniteltu muuttuneiden säädösten ja määräysten mukaiseksi. Muutoksista on tiedotettu henkilöstöä ja opiskelijoita tehostetusti.

Yrittäjäkoulutuksen ja yrittäjyyden lisäämiseksi Variassa aloitti vuoden alusta ensimmäinen harjoitusyritys. Lisäksi yrittäjyydestä kiinnostuneille on suunniteltu yrittäjäpolku ja yrittäjyyteen liittyviä verkko-opintoja.

**Aikuisopisto tulojen ennustetaan alittuvan** 574.685 € ja menojen 362.201 €. Sitova nettopuite tulee ylittymään 212.484 €. Aikuisopistoa ei valittu työvoimapolitiittisen suomi toisena kielenä -koulutuksen tuottajaksi ELY-keskuksen järjestämässä tarjouskilpailussa. Kansalaisopiston kurssimaksukertymä tarkastelujaksolla on pienempi kuin edellisenä vuotena, eikä ole realistista odottaa sen kasvavan suhteellisesti loppuvuoden aikana.

Toiminnan tehokkuutta on pyritty lisäämään kiinnittäen kuitenkin huomiota palvelujen saatavuuteen. Sähköisiä työkaluja pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti, esimerkiksi kurssihallintojärjestelmä Kursorin käyttöä on kehitetty Opetushallituksen Laatu- ja kehittämisrahoituksella. Opetustarjontaa suhteessa opetuksen kysyntään tarkastellaan aktiivisesti ja kriittisesti.

**Varhaiskasvatuksen** toimintakulujen kumulatiivinen toteuma huhtikuun lopulla oli 31,0 %. Vuosiennusteessa on arvioitu, että vuonna 2015 toimintakuluissa syntyy säästöä yhteensä 1,6 milj. euroa. Henkilöstökustannuksista säästyy arviolta 0,9 milj. euroa. Tämä toteutuu, mikäli vapaaehtoisia palkattomia lomaa pidetään aiempien vuosien tapaan ja epäpätevän henkilöstön osuus säilyy korkeana heikon saatavuuden vuoksi. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Vantti Oy:n myymien ateriat- ja puhtauspalvelujen hinnanalennukset vuodelle 2015. Ateriapalveluista säästöä syntyy noin 538.000 euroa ja puhtauspalveluista 194.000 euroa.

Toimintatuotot ovat kehittyneet vuoden alussa suunnitelman mukaisesti. Koko vuoden osalta riskinä tuottojen kertymiselle on päivähoitopaikkatakuun aktiivinen käyttö viime vuosien tapaan varsinkin kesäkuukausina. Tämän arvioidaan vähentävän asiakasmaksutuloja vuositasolla 800.000 €.

Varhaiskasvatuksessa kunnallinen palvelutuotanto ei kasva tänä vuonna. Lapsimäärät pysyvät ennallaan. Yksityisten palveluntuottajien mukana palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksen strategian mukaisesti kasvaa. Uusia yksityisiä palvelusetelillä toimivia päiväkotia on aloittanut ensimmäisen vuosineljänneksen aikana kaksi; Touhula Kaivoksela ja Touhula Korso, joissa on yhteensä 162 paikkaa. Syksyllä aloittaa toimintansa 108 paikkainen päiväkotikoti LoistoVekara sekä 2 ryhmäperhepäiväkotia (yhteensä 16 paikkaa).

Kerhotoiminnan kysyntä on jatkanut kasvuaan. Kerhotoiminnan piirissä on 39 % enemmän lapsia kuin vuotta aikaisemmin. Kerholasten määrä on 841, kun se vuotta aikaisemmin oli 605. Esi- ja perusopetuksessa on laadittu ja otettu käyttöön oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen yksikkökohtainen oppilas- ja opiskelijahuolto-/hyvinvointisuunnitelma.

Opetussuunnitelmaprosessi on käynnissä suunnitelman mukaisesti. Henkilökuntaa ja lasten huoltajia on osallistettu työhön laajasti mm. opetussuunnitelmahautomoiden ja blogin avulla.

Perhepäivähoidossa on otettu käyttöön mobiilipalvelu lasten läsnäolojen ja henkilöstön työajan seurantaan. Perhepäivähoitajia on yhteensä 75 ja palvelun piirissä on noin 300 asiakasta.

**Kirjasto** pysyy talousarviossaan. Tavanomaisen hankintarytmin vuoksi suuri osa kirjastoaineistomenoista toteutuu aivan alkuvuodesta, mutta tilanne tasaantuu vuoden loppuun mennessä.

Kirjaston organisaatiouudistus on pääpiirteissään valmis. Digitalisaation hyödyntäminen kaikissa prosesseissa on nyt helpompaa. Merkittävin kehittämistoimenpide on valmistautuminen Vantaan suurimman kirjaston, Tikkurilan, omatoimikäyttöön, jotta asiakkaat voivat toimia ilman henkilökunnan apua. Toteutus on kuitenkin vasta vuoden 2016 puolella.

**Ruotsinkielisen tulosalueen** toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti alkuvuonna 2015. Vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana toimintakulut olivat 3,6 % alle budjetoidun. Huhtikuun ennusteen mukaan tulosalueen ennustetaan pysyvän käyttösuunnitelmassaan vuonna 2015. **Paineita käyttösuunnitelmassa pysymiselle aiheuttaa lisääntyvä avustajatarve yhä kasvavalle opetusryhmäkoolle kaupungin säästöohjelman toimenpiteiden myötä sekä laajenevalle erityisen tuen ? pienryhmäopetustoiminnalle Dickursbyn koulun valmistumisen myötä.**

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tavoitteena palvelujen kehittämisessä on ollut vastata keväällä 2014 ruotsinkielisille lapsiperheille järjestettyjen palvelumuotoilutilaisuuksien yhteydessä esille tulleisiin ideoihin ja näkemyksiin. Tikkurilan ja Tammiston alueella on käynnistetty maksutonta kerhotoimintaa päiväkodin yhteydessä sekä avointa päiväkotitoimintaa. Uusia palvelumuotoilutilaisuuksia on myös pidetty keväällä 2015, jossa on selvitetty päivähoidon kysyntä Aviapolis ja Kivistön alueilla.

Perusopetuksessa osallistutaan esiopetuksen sekä perusopetuksen opetussuunnitelmatyöhön. Opetussuunnitelmien uudistamiseen kuuluu sisällöllisesti oppimiskäsityksen muutos ja oppimisympäristön ja verkkopedagogiikan kehittäminen ja monipuolistaminen. Tähän liittyy myös kaupungin tablettiprojektiin osallistuminen, sekä panostaminen henkilöstön täydennyskoulutukseen.

Lukiossa valmistaudutaan sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin kehittämällä sähköisiä oppimisalustoja ja kokeita. Virtuaalisen opetuksen yhteistyö on jatkunut 2015 Gnet-yhteistyön merkeissä ja yhteisten tarjottavien kurssien määrä yhteistyöverkostossa on lisääntynyt viidestätoista kahteenkymmeneenviiteen.

Tulosalueen johtoryhmä osallistuu keväällä 2015 kaupungin henkilöstökeskuksen järjestämään TAJUA- valmennukseen.

**Kulttuuripalveluiden tulosalueella** toiminta on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisena. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Vantaan kaupungille vuodelle 2015 Lastenkulttuurikeskus Pessin ja Toteemin toimintaan 70 000 euroa.

Taidemuseon AV-tekniikkaa on alettu uusia irtaimistomäärärahojen mukaisesti. Tiivis asukas-yhteistyö jatkuu Myyrmäessä sekä kaupungin sisällä eri yksiköiden välillä (Kuntek) julkisten hankkeiden puitteissa. Lisäksi on

tehty 2 teoshankintaa: Toni R. Toivonen ja Jasmin Anoschkin. Uusi säännöllinen tapahtuma, senioreille suunnattu "torstaisalonki" alkoi kokeiluna. Vantaan musiikkiopistossa kehitetään mm. iPad-pilottina, johon hankittiin viime vuoden lopussa 12 kpl iPadeja opettajien työkaluiksi. Laite mahdollistaa lukuisia uusia työtapoja pedagogisena välineenä.

Tulosalueen itsearviointi toteutettiin tänä vuonna opettajille, joka käynnistyi osaamiskartoitus-kyselyllä. Kyselyn vastausten, Kunta10, työolojen arvioinnin sekä käytyjen ryhmä-tuke keskustelujen pohjalta saatiin runsaasti materiaalia, jolla kehitetään yksikön toimintaa, tuottavuutta sekä henkilöstön työhyvinvointia.

Orvokissa otetaan käyttöön yksi uusi opetusluokka ja opettajanhuone, joka remontoitiin. Patotiellä otetaan P/J-opetuksen käyttöön kaksi uutta opetusluokkaa omien tilojen yhteyteen. Väistötiloin on ollut pommisuoja sekä Kilterin koulusta tilat. Tämä lisää henkilöstön hyvinvointia ja mahdollistaa opetuksen keskittämisen omiin tiloihin kouluilta.

## **Nuorisopalvelut**

Talousarvion menot ja tulot ylittyvät johtuen hankkeista, joiden menot ja tulot eivät ole sisältyneet alkuperäiseen talousarvioon. Menojen arvioidaan ylittyvän 434 €000 ja tulojen 369 000 €. Hankkeiden omarahoitusosuuden arvioidaan olevan 65 000 €. Haasteena on hankerahoituksen kasvattaminen.

Kolohongan nuorisotyö siirtyi uusiin toimivampiin ja pienempiin tiloihin alkuvuodesta. Sen kävijämäärät ovat kasvaneet ja palaute käyttäjiltä on ollut hyvää.

Dixin aseman ja kauppakeskuksen avaaminen on saanut myös nuoret parveilemaan tiloissa. Nuorisopalvelut on varautunut yhdessä kauppakeskuksen henkilökunnan, Aseman lapset ry:n ja poliisin kanssa tilanteeseen. Tavoitteena on ollut taata turvallinen ja viihtyisä ympäristö kaikille. Tavoitteessa on onnistuttu erittäin hyvin muutamia ylilyöntejä lukuun ottamatta. Erityinen ansio on Tikkurilan alueen nuorisotyöntekijöillä ja Ankkapartiolla.

Uutena toiminta on aloitettu Sateenkaarevat nuorisoillat Heseta ry:n ja PKS-kaupunkien kanssa. Netari verkkonuorisotalotyötä tehdään yhdessä Pelastakaa lapset ry:n ja usean kunnan kanssa.

Nuorisotalojen kävijämäärät ovat kasvaneet.

Nuorisotakuuta toteutetaan ja mm. nuorten työpajoilla asiakkaiden määrä oli alkuvuodesta 720. Asiakasmäärän ennustetaan kasvavan. Asiakkaista 59 % oli miehiä, mikä on hyvä asia, koska miesten syrjäytymisriski on huomattavasti suurempi. SOME:n kautta etsivään nuorisotyöhön tulleiden asiakkaiden määrä on laskenut. Palvelua kehitetään mm. nuorten henkilökohtaisen ohjauksen ja neuvonnan tarpeen lisääntyessä. Asiakkuudet ovat nuorten kasaantuneiden ongelmien vuoksi pitkittyneet.

Hankkeet toteutuvat suunnitellusti. Vuoden 2015 alusta alkoi kolmivuotinen, ESR -rahoitteinen Palvelu olen minä -hanke. Sen tehtävä on luoda uusi toimintamalli, jolla psy-kososiaalisesti heikoimmassa asemassa olevat nuoret saavat entistä nopeammin ja tehok-kaammin kokonaisvaltaista tukea. Lisäksi hankkeen tehtävänä on kartoittaa nuorten mielen-terveyspalvelut ja niiden saatavuus. Vantaa on mukana nuorisotakuuseen kuuluvaan Ohjaamo-hankkeen suunnittelussa.

Vuodelle 2015 on saatu hankerahoituspäätöksiä yhteensä 960 000 euroa. Osa rahoituksesta kohdistuu vuodelle 2016. Kuluvan vuonna aloitetaan Nuorisotyö raiteilla -hanke, jonka keskeinen tehtävä on varautua kehäradan tuomiin nuorten liikkumisen muutoksiin junissa ja uusilla asemilla. Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan rahoitus jatkuu.

**Liikuntapalveluissa** käynnissä olevat projektit aiheuttavat tulojen ja menojen ylittymisen arvioiden mukaan noin 280 000 eurolla. Liikuntayhtiöiden liikuntatilat siirtyivät liikuntapalveluiden operointiin vuoden 2015 alusta lähtien. Talousarvion toteutuminen liikuntayhtiöiden toimintojen siirron osalta täsmentyy käytännön kautta vuoden aikana.

Liikuntapalveluiden toiminnot vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana on keskitytty liikuntayhtiöiden toimintojen siirtoon, siihen liittyvään toiminnan uudelleenorganisointiin, toimintatapojen yhtenäistämiseen ja uusien liikuntatilojen liittämiseen mukaan liikuntapalveluiden perustoimintaan.